

# Östersjöenheten 2005-2009

En översikt och inledande analys

Mikael Olsson

**Work in progress!**

Utkast 26 mars, 2010 13:22

## Bakgrund

Föreliggande rapport ämnar ge en översikt över Team Östersjös verksamhet utifrån de insatser som enheten har finansierat. Utifrån en analys av de trender och tendenser som kan skönjas ges också vissa rekommendationer syftande till att än bättre anpassa verksamheten till de övergripande målsättningar för den internationella samverkan som bl.a. manifesteras i regleringsbrev och EUSBSR.

## Databasen

I syfte att skapa ett faktabaserat underlag på vilken en mer genomgående analys av Team Östersjös verksamhet under åren 2005-2009 kan baseras så har undertecknad sökt skapa en databas över alla insatser som genomförts och har lämnat ekonomiska spår under åren.

Inkluderat i basen är alla insatser som har givits ett plusnummer under perioden 2005-2009 och för vilka utbetalningar hade inletts vid studiens start. Detta innebär att t.ex. tre insatser – som alla beslutades 2009 men för vilka inga utbetalningar hade genomförts – kom att exkluderas. De tre är: 53080142 Solution for recycling, 53080182 Health and Ecology och 53080190 Prosperity FP-ICS.

Ytterligare tre insatser faller förvisso inom kategorin *ej utbetalat* – men de är alla av så gammalt datum (och med status C) att det verkar mer troligt att någon form av feladministration har skett; dessa har därför till skillnad från de ovan nämnda kommit att inkluderas i databasen. De tre är 76700012 Nordic Training Programme, 76700029 Network adult education och 76700370 Dignified Return 2. En uppdaterad analys bör därför inkludera dessa i datasetet.

## Översikt

Under de aktiva åren så har totalt **470 insatser** beslutats för vilka det vid studiens inledning (mars 2010) hade utbetalats ca **84.3 miljoner kronor**. Det betyder att den genomsnittliga insatsen resulterade i en utbetalning om ca 179.000 kronor; motsvarande medianvärde var 169.000 kronor. Det förtjänar dock att påpekas att spridningen är väldigt stor i detta avseende (mer nedan).

Av dessa 470 insatser var **44 stycken s.k. egeninsatser** – dvs insatser som initierats av Team Östersjö i syfte att genomföra de uppdrag som ålagts i form av

t.ex. regleringsbrev, instruktion eller annan signal. Dessa insatser omfattade totalt **ca 5,8 miljoner kronor**, dvs ca **7 procent** av utbetalade medel.

Tabell 1. Översikt över Team Östersjös insatser, 2005-2009

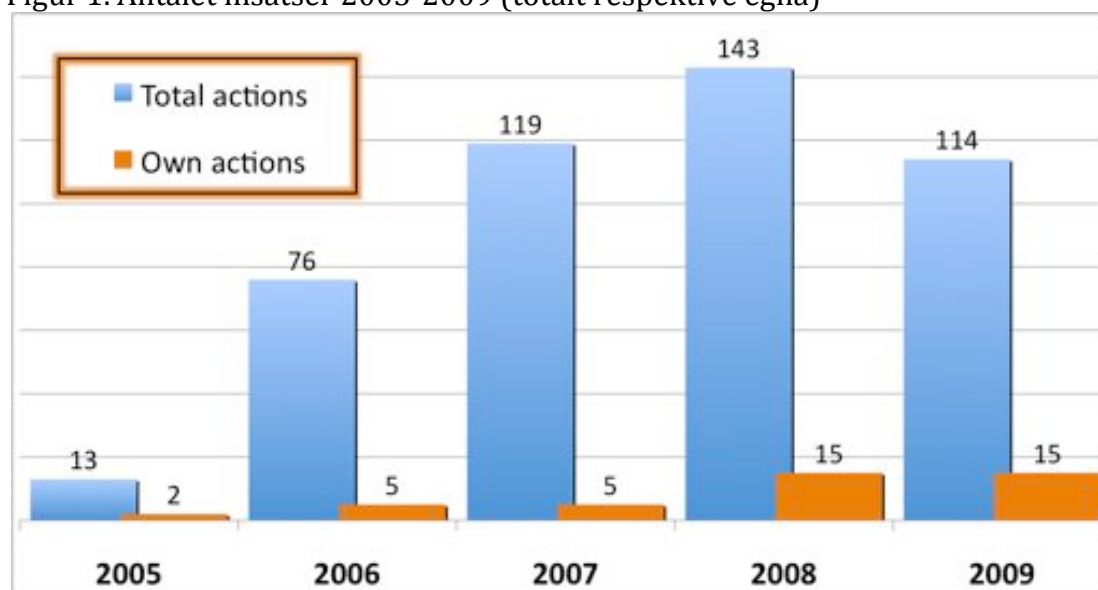
Year	Total actions	Own actions	Own actions (%)	Total disbursed (SEK)	Mean value external action (SEK)
2005	13	2	29%	1 917 040	123 161
2006	76	5	9%	13 158 370	168 872
2007	119	5	2%	17 789 472	153 461
2008	143	15	7%	26 580 354	193 556
2009	114	15	8%	24 020 153	223 919

Intressant att notera är att **egeninsatsernas omfattning** vad gäller antal har ökat över tiden emedan dess andel av utbetalade medel alltjämt är mindre än 10 procent.

Egeninsatsernas existens är inget att förvånas över utan speglar enligt mitt förmenande bara en ökad medvetenhet om vad som förväntas av enheten och på vilket sätt man kan bidra till att uppnå de målsättningar som delgivits enheten i form av t.ex. regleringsbrev.

De egna insatserna berörs inte vidare i den fortsatta framställningen och "basen" i statistiken utgörs istället av de 426 externa insatserna som ingår i datasetet.

Figur 1. Antalet insatser 2005-2009 (totalt respektive egna)

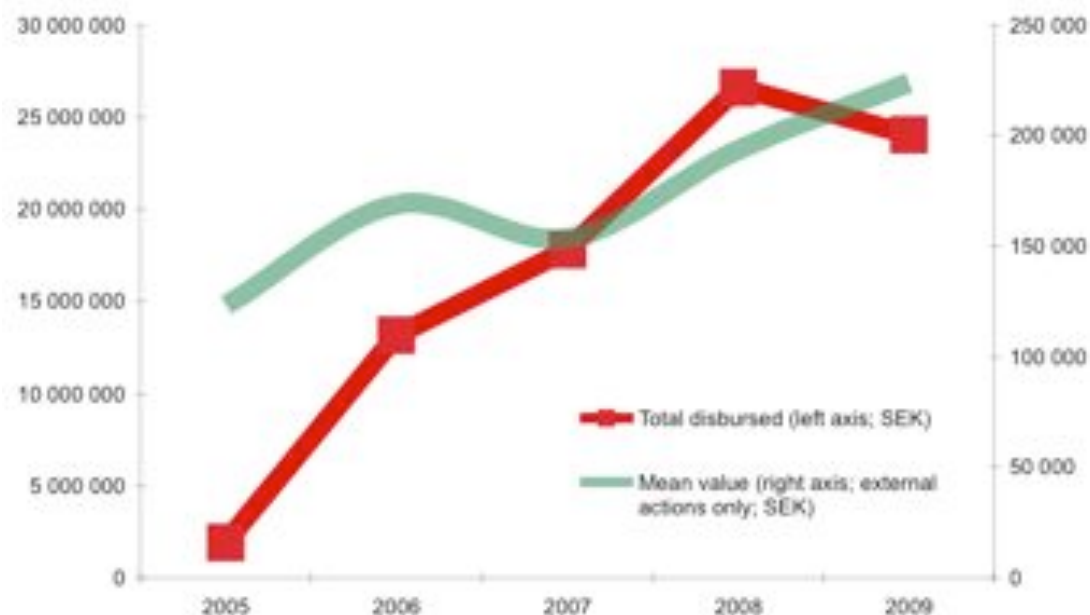


Om man ser till det totala antalet insatser så har trenden uppenbarligen gått mot fler insatser. Dock, och viktigt att notera, under **2009 såg vi en minskning av det totala antalet insatser** – något som skulle kunna indikera att enheten har nått något av ett **resurstak**.

En förklaring till att man nått detta tak är att **utvecklingen har gått mot allt större insatser**, något som illustreras i figuren nedan som ger data för såväl total mängd distribuerade medel (röd linje och vänstra axeln) som för

medelvärdet av varje genomförd extern insats (grön linje och högra axeln) – ett värde som stigit med mer än 100 000 kronor under enhetens existens (123 kkr 2005; 224 kkr 2009).

Figur 2. Total summa distribuerade pengar respektive medelvärde per extern insats, 2005-2009



*Denna utveckling är något man bör reflektera över och som kan få sin lösning antingen genom att man tillför mer resurser och/eller att man försöker hålla tillbaks vissa insatser. Det förstnämnda vore naturligtvis att föredra.*

### Sektorieell fördelning

En viktig fråga för en organisation som Team Östersjö avser naturligtvis vilka som man lyckas etablera samarbeten med och entusiasmera till att i sin tur etablera och/eller vidmakthålla samarbeten i östersjöregionen.

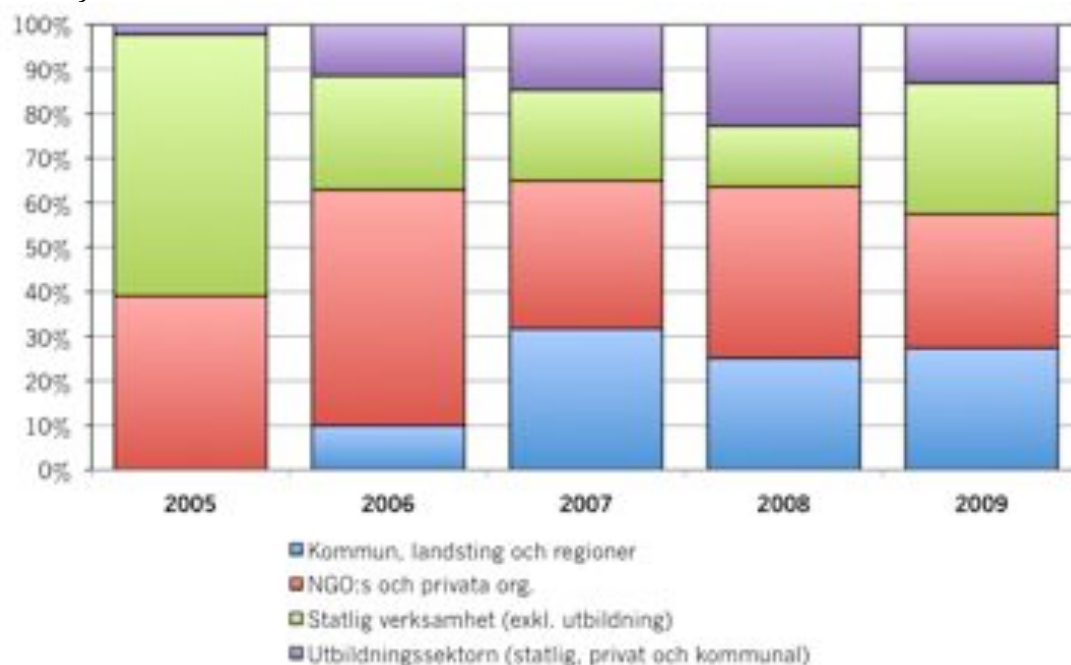
Vad gäller frågan om vilken **typ av aktörer** (e.g. kommunal och/eller statlig sektor kontra privat sektor och/eller ideell sektor). som Team Östersjö samarbetar med kan man konstatera att de yttre ramarna ges av regleringsbrev och instruktion. Dock, *fördelningen mellan dessa sektorer är naturligtvis något som man kan påverka med sitt eget agerande.*

I nedanstående två figurer sammanfattas den utveckling som skett vad gäller sektorsinriktningen för utbetalade externa insatser under 2005-2009. Som synes har det dels funnits en trend där **NGO:s och privata organisationer** under ett antal år **minskat sin andel** av utbetalade medel – till förmån bl.a. för kommuner, regioner och regionförbund. Intressant att notera också är den **starka ökningen av utbetalningar till den statliga sektorn som skedde under 2009.**

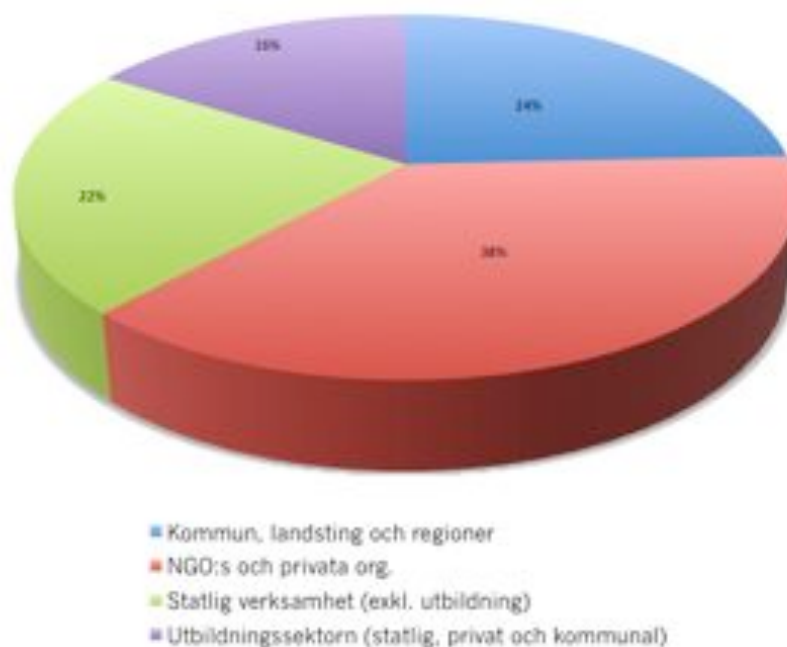
*Man kan åtminstone spekulera i om inte Östersjöstrategin och de informationsaktiviteter där Team Östersjö deltagit och fokuserat på den statliga sektorn har haft en viss betydelse för denna uppgång. Myntets baksida är dock åter att det*

finns mindre pengar över till nya innovativa projekt från de olika ideella organisationerna.

Figur 3. Sektoriell fördelning av externa insatser, 2005-2009 (% av utbetalade medel)

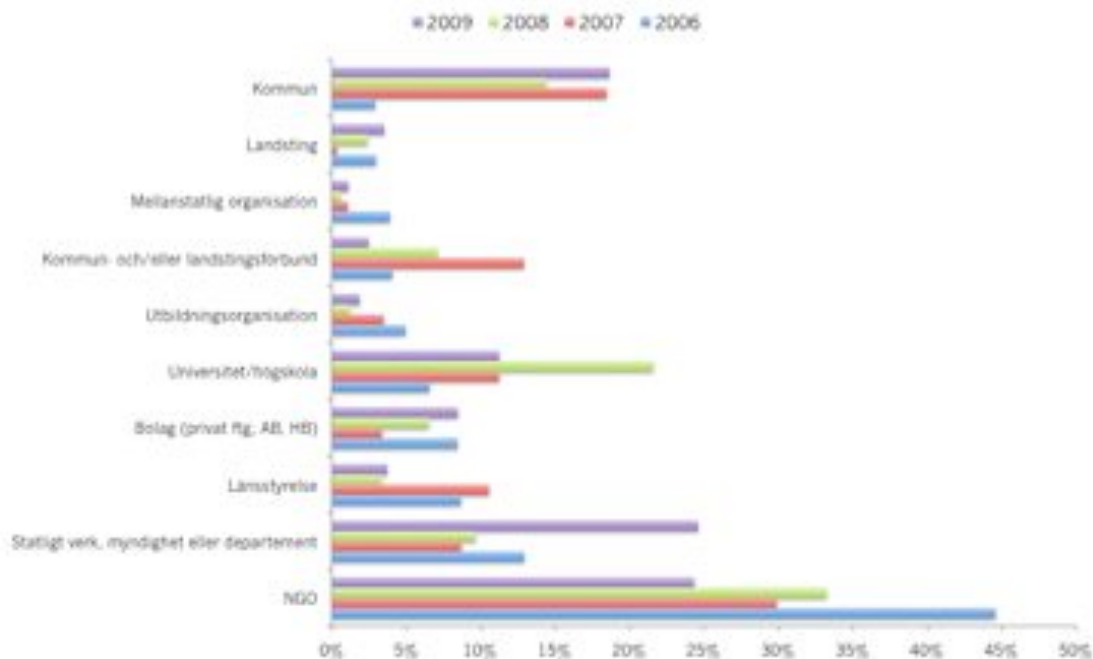


Figur 4. Sektoriell fördelning av externa insatser, 2005-2009



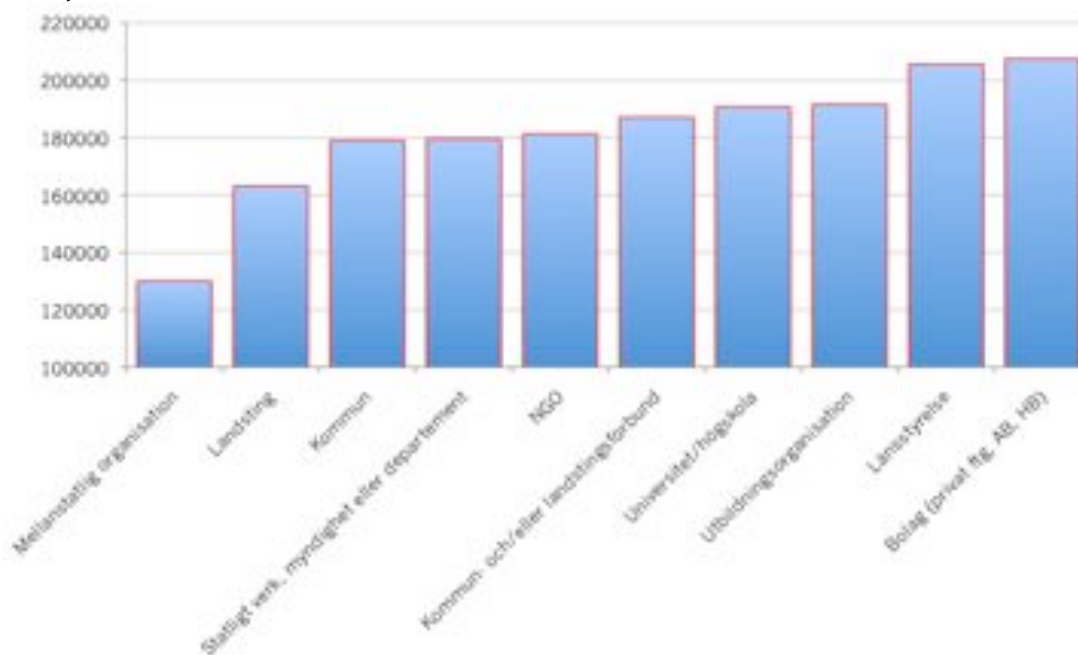
En mer detaljerad bild av utvecklingen för respektive sektor hittar man i nedanstående två figurer. Av vikt att notera är åter hur statliga myndigheter ökar i betydelse medans NGO:s minskar i betydelse. hur NGO's minskar i betydelse och statliga myndigheter ökar i betydelse. Figur 5 visar respektive sektors andel (per år) av externt utdelade medel.

Figur 5. Respektive sektors andel (per år) av externt utbetalade medel, 2005-2009



Insatsernas genomsnittliga (medelvärde) storlek fördelat på detaljerad sektor för perioden 2005-2009 framgår av Figur 6. **Som synes så är projekt inom vissa sektorer mer kostsamma än inom andra.** Dessutom, generellt, så går ju som vi såg i Tabell 1 och Figur 2 (ovan) trenden mot större projekt.

Figur 6. Insatsernas genomsnittliga storlek (medelvärde) 2005-2009, fördelat på detaljerad sektor



## Den geografiska fördelningen

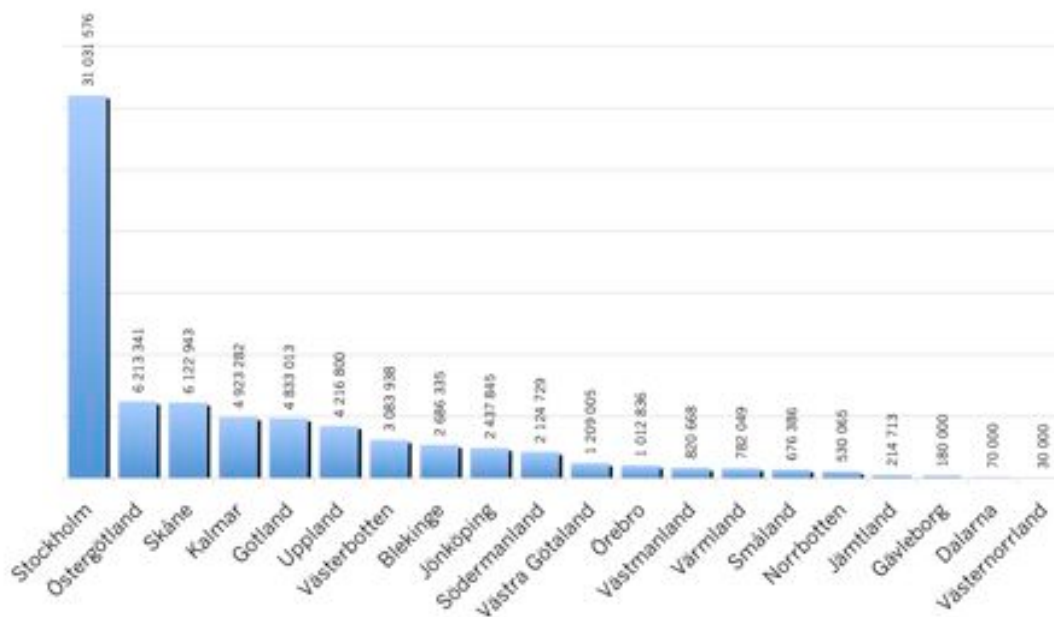
En annan aspekt som är intressant att titta på är den geografiska fördelningen av Team Östersjös externa projektportfölj. Detta är en fråga som blir särskilt intressant då vi talar om en nationell myndighet med en lokalisering annat än Stockholm. *Kan man t.ex. se några tecken på att myndighetens lokalisering har betydelse för verksamhetens karaktär?*

Nedanstående figur visar den geografiska fördelningen vad gäller externa insatser 2005-2009 med totalt utbetalade summor distribuerade per län (baserat på organisationens hemvist). *Föga förvånande för en organisation som arbetar med myndigheter så är Stockholms län dominerande med omkring 40% av distribuerade medel.*

Glädjande är dock att: **(i)** *nästan alla län är representerade* (och vi har hela tiden expanderat); och **(ii)** *det verkar som om lokaliseringen har haft betydelse för verksamhetens karaktär* om man ser till den goda förankringen som finns i länen närmast Gotland.

Dock, det finns fortfarande saker att göra för att ytterligare nå ut till en hel del län som enligt figuren bara har ett eller max ett par projekt. En sådan satsning kräver dock långsiktighet och visshet om det premisser som gäller.

Figur 7. Geografisk spridning av externa insatser, 2005-2009



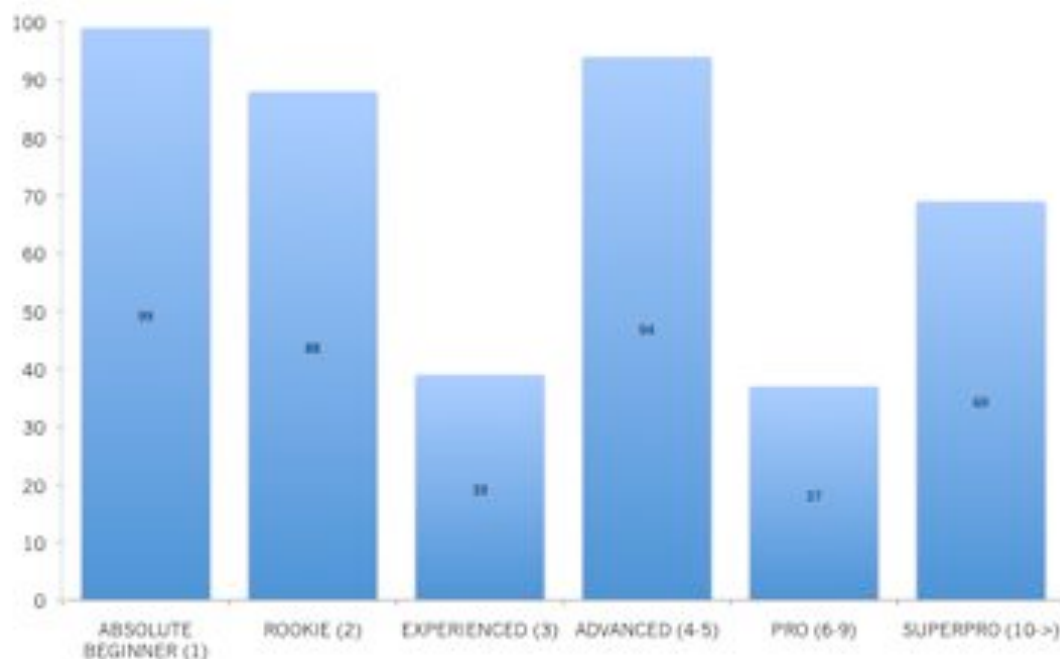
## Vilka är de svenska aktörerna?

I våra totalt **426 externa** insatser så har vi stöttat inte mindre än **189 olika aktörer**. Det är bra. Många av dessa kan vi förmoda hade aldrig arbetat med internationell samverkan tidigare.

*Frågan är dock vilken typ av aktör det är vi har kommit att stötta? Om man klassificerar de existerande aktörerna utifrån hur ofta de har erhållit stöd så kan vi dela in dem på en skala från absoluta nybörjare till fullblodsproffs.*

En figur som visar insatsernas fördelning på denna typ av aktörer finns nedan. Som synes så är det på en nivå bra att vi har så pass många nybörjare (99 av de 426 insatserna är från aktörer som bara har en insats hos oss).

Figur 8. Externa insatser grupperade efter huvudmannens erfarenhet av insatser vid Team Östersjö, 2005-2009



Figuren visar samtidigt att många av de 189 aktörerna har kommit tillbaka. Faktum är att sex stycken "superproffs" har tagit hand om inte mindre än 69 av de gjorda insatserna och 18 procent av de utdelade pengarna (14.2 miljoner).

Motsvarande siffror om man slår ihop proffsen (6-9 insatser) med superproffsen (10+) så står de elva aktörerna (fem stycken "PRO") inom dessa två grupper tillsammans bakom **en fjärdedel av alla insatser** och har fått inte mindre än 19.4 miljoner i stöd.

**Proffs och superproffs**  
 Högskolan på Gotland  
 Kalmar Kommun  
 CBSS Council of the Baltic Sea  
 Region Blekinge  
 SMHI  
 Högskolan i Kalmar  
 Uppsala Universitet  
 Länsstyrelsen, Stockholms län  
 Skogsstyrelsen  
 SLU  
 Exportrådet

Å ena sidan är detta bra – aktörerna väljer att fortsätta att samarbeta – å andra sidan (givet att vi bara har en viss mängd pengar) så kan dessa proffs och superproffs (som också blir allt bättre på att skriva ansökningar) komma att utgöra en hämsko på hur vi rekryterar nya aktörer.

En möjlig lösning på problematiken är en ökad medelstildelning i kombination med en medveten satsning på att nå nya aktörer (gärna i de län som vi såg var underrepresenterade).

Här står vi inför en motsvarande utmaning som man gör för Östersjöstrategin som helhet; ung. "hur behåller vi professionalismen samtidigt som vi attraherar nya aktörer (och därmed nya vinklingar och idéer)?"

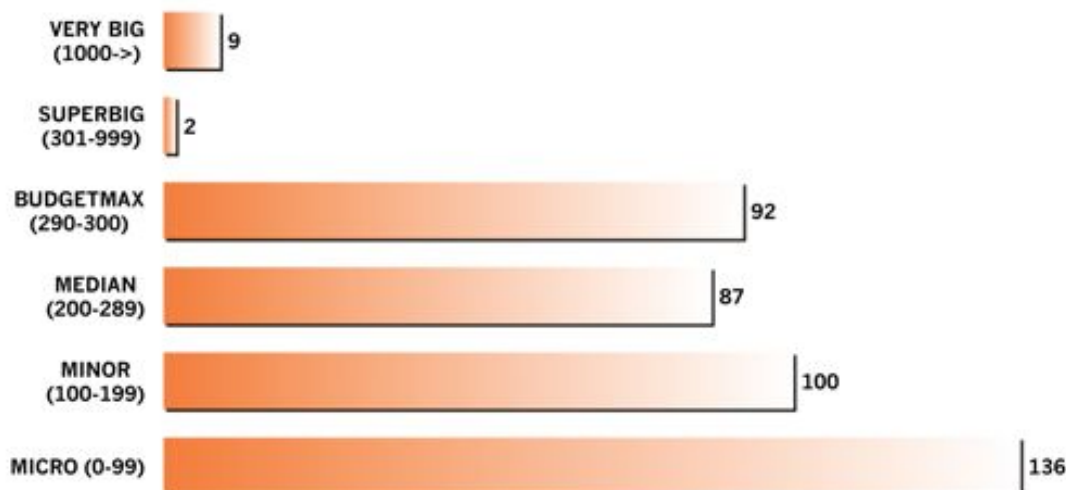
Tabell 2. Lista över de "nybörjare" som endast har en insats vid Team Östersjö

Baltic Art Center, Visby	1,6 miljonerklubben	Aspero Kompetens AB	Balt-Rysk-Svensk Resurscentrum
Blekinge Handikapp IF, BHIF	Cykelfrämjandet	Baltic Sea Youth	BalticFem
Enköpings kommun	Coalition Clean Baltic	Cultural Tourism Institute	Elmia AB
Folkhögskolan Kristinehamn	Estonian Embassy	EUP Europeiska ungdomsparlamen	Fiber Optic Valley
Företagsakademien i Växjö	FSC Forest Stewardship Council	För. konsulter i Nätverk	Företagarna
IDEELL ARENA	Galleri Abbekås	Hjärta till Hjärta, Hjälpvnet	IBL Inst.biomedicinsk laborato
Kommunförbundet Norrbotten	ISDP Inst. Säkerh/ Utv.politik	Karlskrona kommun	KCEM Komp.Centr Energetiska
Föreningen Leader+	Kommunförbundet Västernorrland	Sustainable Sweden Southeast AB	Kriminalvårdsstyrelsen
Landstinget Sörmland	Kristianstad kommun	Kulturskolan Stockholm	Kustbevakningen
Locum	Lars-Kagg Gymnasium	Linköpings Universitet	Livstek, Gotland
Länstyrelsen Jönköpings län	Luleå Kommun	Länstyrelsen i Västmanland	Länstyrelsen, Blekinge
Mariestad-Pakruojis Vänortsf.	Malmö Borgarskola	Malmö Högskola	Malmö Stad
NJF,Nordic.Ass.Agricult.Scienc	Mynd för samhällsskydd o bered	Nacka Handikappidrott	Naturvårdsverket
Region Västerbotten	Näringsdepartementet	Oskarshamns kommun	Prästgårdens vänner
Riksställningar	Regional Matkultur Gotland	Regionförbundet Södra Småland	Riksorg Hela Sverige ska leva
Samhällsbyggarna Sverige AB	Robertsfors kommun	Räddningsverket	Sala IDA AB
SL Storstockholms lokaltrafik	Sigtuna Kommun	Skärgårdarnas Riksförbund	Skärgårdsmässan Produktion AB
Sportfiskeförbundet	Smittskyddsinstiutet	Solna Stad	Speolog förbundet
Stiftelsen Clinical Chemistry	Statens Strålskyddsinstiut	Statens veterinärmedicinska An	Stift St Sköndal/Ersta Högskol
Lookout			
Studieförbundet Vuxenskolan	Stiftgården i Rättvik	StiftSocialetisk Inst Theobalt	Strängnäs kommun
Svenska Bandyförbundet	Sv.förening för allmän medicin	Svampkonsulenternas Riksförbun	Svealands Kustvattenvårdsförbu
Tyresö kommun	Svenska Naturskyddsföreningen	Transparency Int. Sweden	Transportarbetarförb. avd. 12
Vägverket	UD Utrikesdepartementet	Uppsala kommun	Utbildning Nordost AB
Ystads Kommun	Västerås kommun	Växjö kommun	X-con Stockholm
	Åmås Kommun	Ängelholms kommun	Ödeshögs kommun

### Insatsernas storlek

Som framgår av nedanstående figur som visar antalet insatser som gjorts uppdelat på en kategorisering av insatsernas storlek – från micro till very big – så är har de **små mikroinsatserna varit väldigt viktiga under enhetens existens.**

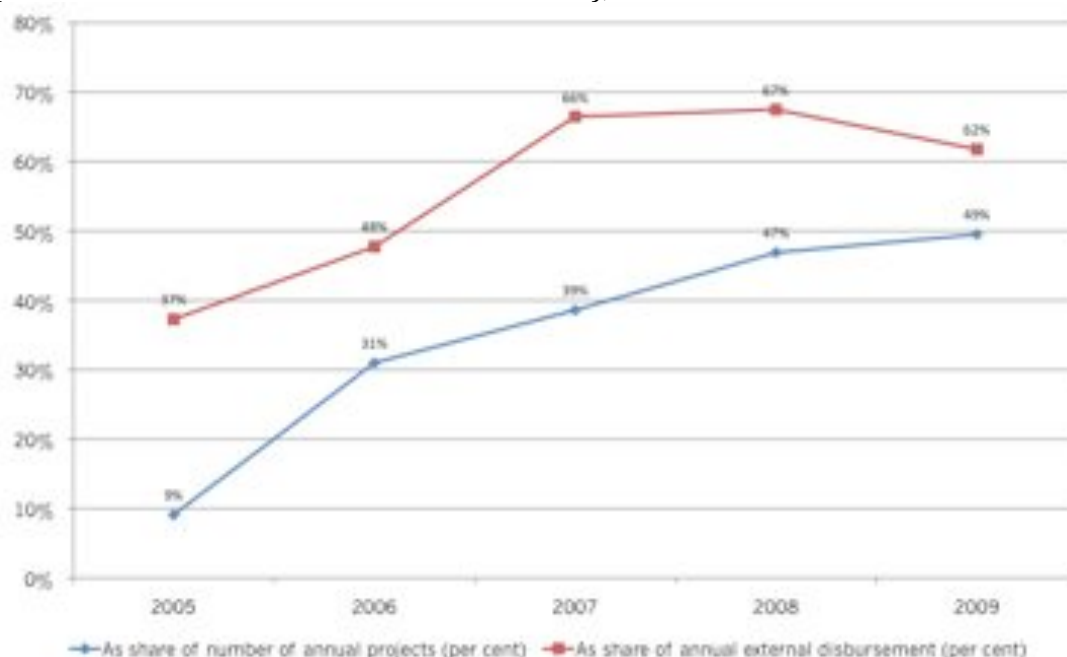
Figur 9. Storleksfördelning av externa insatser, 2005-2009 (tusental SEK/insats)



Dock, om man tittar över tid så kan man också se **en förskjutning mot allt större projekt.** Om man t.ex. slår samman median- och budgetmaxgruppen och får en grupp som täcker alla insatser mellan 200 och 300 kkr (Figur 10 nedan) så blir den inte bara den största enskilda grupperingen med 179 insatser – man ser hur deras procentuella andel av det totala antalet årliga insatser har ökat från 37 till stadigt över 60 procent av insatserna och att deras andel av utbetalade medel har ökat till nästan hälften.

Detta pekar åter mot ett aktivt val som måste tas där det finns en trade-off mellan det nya och småskaliga å ena sidan och den typ av större insatser som mer direkt kan knytas till de stora projekt som utgör mycket av dagens byggstenar inom EUSBSR. Inom ramen för nuvarande resurstilldelning är det svårt att se hur man ska klara

Figur 10. Utvecklingen av relativt stora externa insatser (200-200 kkr) över tid (totalt antal samt andel av utbetalade medel), 2005-2009



### Handläggningsprofiler

I nedanstående tabell (Tabell 3) återfinns data för var och en av de nu aktiva handläggarna med mer än 10 projekt i sin "portfölj". Data avser endast externa projekt (dvs ej s.k. egna insatser).

Tabell 3. Sammantagen insatsprofil hos nu aktiva handläggare med över 10 insatser i sin portfölj

Officer	Sum distributed	% of total	N	Mean	Median	Max
Therese Mithander	3 472 897	4,4%	16	217 056	261 475	300 000
Piret Hedin	4 148 280	5,3%	26	159 549	125 000	599 789
Charlotta Filling	7 311 685	9,3%	34	215 050	239 300	300 000
Gabriella Hammarskjöld	11 998 484	15,3%	59	203 364	199 917	300 000
Stefaan De Maecker	13 533 522	17,3%	90	150 372	110 368	1 000 000
Anna Tjärvar	23 932 910	30,5%	108	221 601	209 230	2 000 000
<b>Total external projects</b>	<b>78 442 393</b>	<b>100,0%</b>	<b>426</b>	<b>184 137</b>	<b>179 800</b>	<b>2 000 000</b>

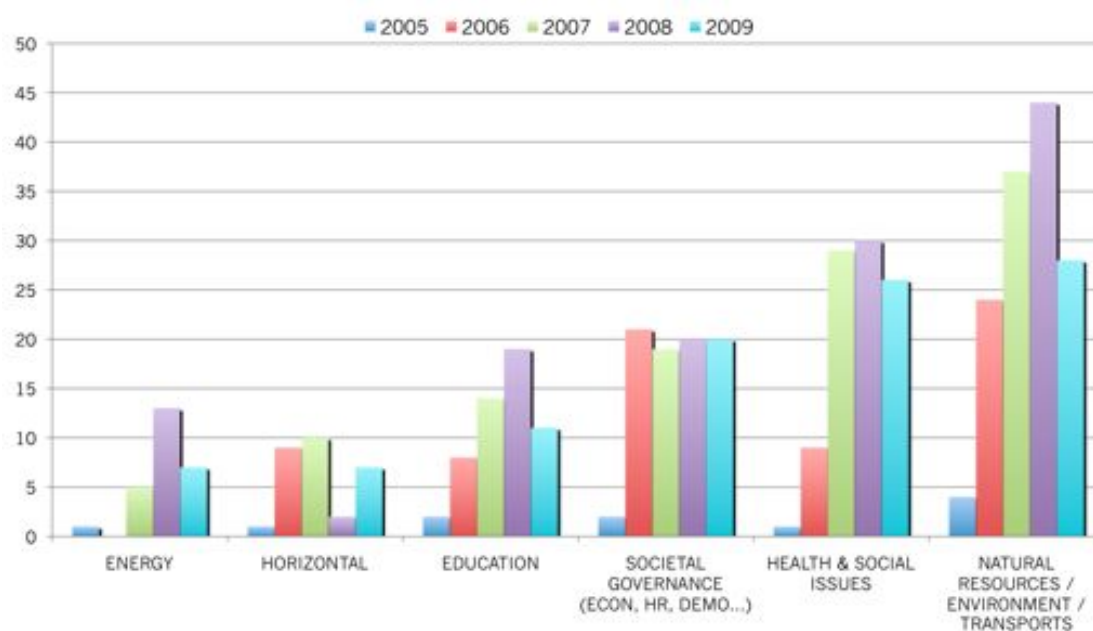
### Ämnesområden

Som vi har sett har olika handläggare och olika ämnesområden lite olika karaktäristika vad gäller storleken på insatser. De har också ökat över tid.

Icke förty kan det vara intressant att se hur **antalet insatser** inom olika områden har utvecklats över tid. Problemet är dock att PLUS-systemet inte har varit idealiskt för att ta ut data om detta.

I figuren nedan redovisas dock *ett försök till en ny typ av kategorisering där vi inte får alltför många kategorier och ligger lite närmare den typen av uppdelning som varit vägledande för EUSBSR.*

Figur 11. Antalet externa insatser inom olika ämnesområden (ny klassificering)



Observera också att siffrorna avser antal projekt som inletts varje år 2005-2009 – exklusive de egna insatserna. Alla dessa dryga 40 insatser (egna insatser) är sådana som skulle kunna inkluderas under benämningen HORIZONTAL.

Figuren visar trots dessa metodologiska brister – och att vissa projekt behöver justeras i sin klassificering – att **Team Östersjö har haft en bredd vad gäller typen av insatser** (möjligen med en viss och förklarlig övervikt åt natur- och miljö) och att man länge har haft en **samhällsrelevans** i sin portfölj.